

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 59 | 2-8 Ağustos 2021

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 182 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevlerinden ihraç edilen ve sırasıyla 6 Ağustos 2019 ve 29 Aralık 2020 tarihlerinde ortadan kayboldukları ihbar edilen eski kamu çalışanları [Yusuf Bilge Tunç](#) ve [Hüseyin Galip Küçüközyiğit](#)'ten bir haber alınamadı. Tunç ve Küçüközyiğit'in ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örnekleri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

2 Ağustos: İstanbul'da polis işçiler tarafından düzenlenen bir protesto yürüyüşüne müdahale ederek üç kişiyi [gözaltına aldı](#).

2 Ağustos: Diyarbakır'da polis bir Kürt aileye yönelik Konya'da gerçekleşen ve 7 kişinin ölümüyle sonuçlanan ırkçı saldırıyı protesto eden dört kişiyi [gözaltına aldı](#).

2 Ağustos: Gaziantep'te polis polis bir Kürt aileye yönelik Konya'da gerçekleşen ve 7 kişinin ölümüyle sonuçlanan ırkçı saldırıyı protesto eden yedi kişiyi [gözaltına aldı](#).

2 Ağustos: İstanbul'da polis kamu görevinden ihracına karşı oturma eylemi gerçekleştiren aktivist Nursel Tanrıverdi'yi [gözaltına aldı](#).

3 Ağustos: Ankara'da polis kadın cinayetlerine karşı gerçekleştirilen bir eyleme müdahale ederek 15 kişiyi [gözaltına aldı](#).

3 Ağustos: İstanbul'da polis bir işçi eylemine müdahale ederek 5 kişiyi [gözaltına aldı](#).

4 Ağustos: Türkiye İnsan Hakları Vakfı tarafından yayımlanan bir bilgi notunda 2015-2019 yılları arasında toplantı ve örgütlenme özgürlüğünün 5.498 kez ihlal edildiği [raporlandı](#).

4 Ağustos: Mardin Valiliği il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca [yasakladı](#).

6 Ağustos: Van'da bir mahkeme 30 Temmuz tarihinde bir protestoya katıldıkları gerekçesiyle gözaltına alınan kişilerden üçünün tutuklanmasına [karar verdi](#), aynı sebepten gözaltına alınan diğer 7 kişiyi ise adli kontrol şartıyla serbest bıraktı.

6 Ağustos: İstanbul'da polis kadın cinayetlerini protesto eden bir gruba müdahale etti, göstericilerden birini atılan sloganlar nedeniyle [gözaltına aldı](#).

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

2 Ağustos: Türkiye'nin güney ve batı bölgelerinde yaşanan geniş çaplı orman yangınlarıyla ilgili halk

arasında "dezenformasyon yaymak" suretiyle korku ve panik yaydıkları belirlenen sosyal medya kullanıcılarına karşı yetkili makamlarca soruşturma başlatıldığı [açıklandı](#).

2 Ağustos: Adıyaman'da savcılar gazeteci Özgür Boğatekin hakkında bir sosyal medya paylaşımında halkı kin ve düşmanlığa tahrik ettiği gerekçesiyle [soruşturma başlattı](#). Boğatekin mesajında devlet makamlarını 30 Temmuz günü ırkçı saldırıya maruz kalan bir Kürt ailenin üyelerini koruyamamakla suçlamıştı.

3 Ağustos: İstanbul'da polis gazeteci Uğur Şahin'i kadına yönelik bir şiddet vakasını videoya aldığı sırada [gözaltına aldı](#).

3 Ağustos: Muhalefet milletvekili Utku Çakırözer tarafından [yayımlanan](#) bir rapora göre Temmuz ayında en az 18 gazeteci haber takibi yaparken şiddete ve engellemeye maruz kaldı.

3 Ağustos: RTÜK televizyon kanallarına yazılı ve sözlü uyarılar [göndererek](#), ülkenin güneyinde ve batısında yaşanan geniş çaplı orman yangınlarıyla ilgili yayın yaptıkları takdirde cezalarla karşılaşabilecekleri uyarısında bulundu.

4 Ağustos: Kocaeli'de polis sosyal medya paylaşımları nedeniyle üç kişiyi [gözaltına aldı](#).

4 Ağustos: Bianet haber sitesi tarafından yayımlanan çok sayıda habere ve kadına karşı şiddet raporuna [erişim engeli](#) getirildi.

5 Ağustos: Muğla'da bölgedeki orman yangınlarına ilişkin yayın yapmak üzere hükümete muhalif Halk TV kanalı tarafından kurulan canlı yayın setinin ekibi ve konukları bir grubun fiziksel saldırısına [maruz kaldı](#).

5 Ağustos: Washington'da yerleşik bir düşünce kuruluşu tarafından yayımlanan bir [rapor](#), Türkiye'de susturulan muhalefet gruplarının ve insan hakları savunucularının son kalesi olarak görülen sosyal medyadaki tartışmaları domine etmek ve gündemi manipüle etmek üzere iktidar partisi tarafından kurulan bir trol ordusunun işleyişini raporladı.

6 Ağustos: Muğla'da polis, bölgede yaşanan orman yangınlarıyla ilgili ziyaret gerçekleştiren bir bakana yönelik eleştirilerinden doları bir bölge sakinini [gözaltına aldı](#).

6 Ağustos: Aydın'da savcılar bir subay hakkındaki iddialara ilişkin bir mülakat yayımladığı gerekçesiyle gazeteci Ahmet Kanbal hakkında [iddianame hazırladı](#) ve Kanbal'ın üç yıla kadar hapsini talep etti.

6 Ağustos: Muğla'da jandarmalar hükümete muhalif yayın organlarını dışlayıcı bir akreditasyon listesini gerekçe göstererek bazı gazetecilerin orman yangınlarının tehdidi altında bulunan bir enerji santraline girişine [izin vermedi](#).

6 Ağustos: Diyarbakır'da bir mahkeme, Kürt sorunuyla ilgili yayınlarıyla bilinen Kızıl Bayrak haber sitesi tarafından kullanılan bir internet adresine [erişim engeli](#) getirdi.

6 Ağustos: Ankara'da bir mahkeme, Türk makamlarının terörizm delili olarak kabul ettiği ByLock mesajlaşma uygulamasını indirmesi yönünde eski Adalet Bakanı Bekir Bozdağ tarafından teşvik edildiğini iddia eden bir eski hakimim ifadelerinin yer aldığı bir habere [erişim engeli](#) getirdi.

6 Ağustos: Diyarbakır'da bir temyiz mahkemesi, eski HDP Eş-başkanı Figen Yüksekdağ'a alt mahkeme tarafından cumhurbaşkanına hakaret ettiği gerekçesiyle verilen 1 yıl 6 ay hapis cezasını bozma kararı verdi ve Yüksekdağ'ın beraatine [hükmetti](#).

7 Ağustos: Antalya'da polis cumhurbaşkanına ve bir ilçe belediye başkanına hakaret ettiği gerekçesiyle bir kişiyi [gözaltına aldı](#). Gözaltına alınan şahıs aynı gün içinde mahkemeye çıkarılarak tutuklandı.

7 Ağustos: İstanbul'da havalimanı polisi Türkiye'ye seyahat eden İsviçre'de yerleşik Alevi lider İsmail Ataş'ı sosyal medyada terörizm propagandası yaptığı gerekçesiyle [gözaltına aldı](#). Ataş ertesi gün serbest bırakıldı.

8 Ağustos: Eskişehir'de bir mahkeme Nupel haber sitesine [erişim engeli](#) getirdi.

8 Ağustos: Muğla'da polis muhabir Sarya Toprak'ı, bir bakanın bölge sakinleriyle kamuya açık bir alanda gerçekleştirdiği toplantıyı takip etmekten [alıkoydu](#) ve bölgeden zorla uzaklaştırdı.

DİNİ ÖZGÜRLÜKLER

2 Ağustos: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Gülen hareketi içerisinde dini sohbetlere katıldığı gerekçesiyle

mahkum edilen bir başvuruçunun dosyasında, Türk hükümetine vakanın dini özgürlüklere müdahale boyutuyla ilgili soru [yöneltti](#).

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

3 Ağustos: Anayasa Mahkemesi, Türk Ceza Kanunu'nun kriminal örgütler "adına" işlenen suçlarla ilgili bir hükmüne ilişkin pilot karar [yayımladı](#) ve TBMM'den söz konusu kanununu fazlasıyla muğlak hale getiren yapısal problemleri çözmeye yönelik düzenlemeler yapılmasını talep etti.

6 Ağustos: Yayımlanan bir araştırma raporu, bu yıl içerisinde bir Türk mahkemesinin 7 yaşındaki bir Yezidi çocuğun kaçırılması ve internet ortamında satılmaya çalışılması suçlamasıyla tutuklu bulunan ve İŞİD mensubu olduğu iddia edilen üç kişinin tahliyesine [karar verdiğini](#) ortaya çıkardı.

KÜRT AZINLIK

2 Ağustos: Antalya'da mevsimlik işçiler Kürt oldukları için ırkçı bir saldırıya [maruz kaldı](#).

2 Ağustos: İzmir'de polis iki HDP gençlik yapılanması üyesini ev baskınlarıyla [gözümlendi](#).

3 Ağustos: Konya'da 30 Temmuz günü ırkçı saldırıya uğrayan ve yedi üyesini kaybeden bir Kürt aileyi temsil eden avukat [Abdurrahman Karabulut](#), aileye vekalet ettiği için ölüm tehditleri aldığı açıkladı.

6 Ağustos: Diyarbakır'da bir mahkeme, Kürt sorunuyla ilgili yayınlarıyla bilinen Kızıl Bayrak haber sitesi tarafından kullanılan bir internet adresine [erişim engeli](#) getirdi.

6 Ağustos: İstanbul'da savcılar cezaevindeki PKK lideri Abdullah Öcalan'ı temsil eden yedi avukat hakkında [iddianame hazırladı](#).

6 Ağustos: Diyarbakır'da bir temyiz mahkemesi, eski HDP Eş-başkanı Figen Yüksekdağ'a alt mahkeme tarafından cumhurbaşkanına hakaret ettiği gerekçesiyle verilen 1 yıl 6 ay hapis cezasını bozma kararı verdi ve Yüksekdağ'ın beraatine [hükmetti](#).

CEZAEVİ KOŞULLARI

5 Ağustos: Antalya'da Cenk Sarı adındaki bir mahkum cezaevinde kalp krizi geçirerek [hayatını kaybetti](#).

5 Ağustos: Özgürlük İçin Hukukçular Derneği, Marmara bölgesi cezaevleri üzerine hazırladığı üç aylık [raporda](#), keyfi çıplak arama uygulamasının devam ettiğini ve mahkumlar üzerinde ortak alan kullanımı ve spor hakkına ilişkin kısıtlamalar getirildiğini açıkladı.

7 Ağustos: Medyada yer alan haberler, Denizli'deki bir cezaevinde tutulan hasta mahkum İsmet Özçelik'in 20 gündür ihtiyaç duyduğu ilaçlardan mahrum bırakıldığını [ortaya çıkardı](#).

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

2 Ağustos: Ankara'da bir parkta bir Suriyeli ve iki Lübnanlı aile ırkçı saldırıya [maruz kaldı](#).

4 Ağustos: Bolu'da belediye meclisi, Belediye Başkanı Tanju Özcan tarafından teklif edilen ve ilde yaşayan göçmenlere 10 kat daha yüksek su ve katı atık vergisi öngören ayrımcı ve tartışmalı bir tasarıyı [onayladı](#).

4 Ağustos: Güvenlik güçleri İran sınırı yakınlarında bir kamyonunun içinde bulunan yaklaşık 300 göçmeni [gözümlendi](#).

8 Ağustos: Türkiye Milli Savunma Bakanlığı, Yunanistan'ı bir grup göçmeni üzerinde kimsenin yaşamadığı bir Türk adasına bırakmakla [suçladı](#) ve konuyla ilgili drone görüntüsü yayınladı.

8 Ağustos: Türk askerler Suriye'den Türkiye'ye geçen bir grup göçmene fiziksel şiddet [uyguladı](#) ve göçmenleri Suriye'ye geri itti.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

2 Ağustos: Konya'da 30 Temmuz günü ırkçı bir saldırıya uğrayan ve yedi mensubunu kaybeden bir Kürt ailenin bazı akrabaları, katliamın gerçekleştiği yeri görmek istedikleri için Konya polisi tarafından fiziksel saldırıya uğradıklarını [açıkladı](#).

5 Ağustos: Hakkari'de askerler bir ailenin üyelerini gözümlendi almak üzere gerçekleştirdikleri ev baskını sırasında aile üyelerine fiziksel şiddet [uyguladı](#).

8 Ağustos: Türk askerler Suriye'den Türkiye'ye geçen bir grup göçmene fiziksel şiddet [uyguladı](#) ve göçmenleri Suriye'ye geri itti.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

4 Ağustos: Suriye'deki savaşı gözlemleyen bir STK, kuzey Suriye'de Türk silahlı güçleri ve Türkiye destekli gruplar tarafından açılan ateş sonucu üç çocuğun ve onların bir erkek akrabasının hayatını kaybettiğini [duyurdu](#).

KADIN HAKLARI

2 Ağustos: Antalya'da bir hafta öncesinde kaybolduğu duyurulan 21 yaşındaki gazetecilik öğrencisi [Azra Gülendem Haytaoğlu](#)'nun vahşice katledilmiş cesedi bulundu. Mustafa Murat Ayhan adında bir şahıs, cinayet şüphelisi olarak gözaltına alındı.

3 Ağustos: Kadın Cinayetlerini Bitireceğiz Platformu'nun [aylık raporuna](#) göre Temmuz ayında Türkiye'de 20 kadın erkekler tarafından öldürüldü ve 12 kadın şüpheli şekilde hayatını kaybetti. Bianet'in cinsiyet bazlı şiddet [raporu](#) ise kadın cinayeti sayısını 24 olarak tespit etti. Bianet'in raporu ayrıca Temmuz ayında 77 kadının erkekler tarafından şiddete maruz bırakıldığı ve 36 kadının fuhşa zorlandığını açıkladı.

7 Ağustos: Daha önce kız arkadaşı Aleyna Çakır'ı öldürmekle suçlanan ancak 17 Temmuz'da cezaevinden tahliye edilen [Ümitcan Uygun](#), yeni kız arkadaşı Esra Hankulu'nun ölümüyle ilgili bir soruşturma kapsamında gözaltına alındı.